

Sejm uchwalił nową ustawę kominową

9 czerwca br. Sejm uchwalił ustawę o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Nowa Ustawa Kominowa), prowadzącą do ważnej zmiany dotychczasowych regulacji dotyczących wynagrodzeń członków organów spółek kontrolowanych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego. Ustawa została już przekazana przez Senat bez zmian, do podpisu Prezydenta i ma wejść w życie w terminie 30 dni od jej publikacji. Można przewidywać, że nastąpi to w ciągu ok. 2 miesięcy.

Aktualnie obowiązująca ustawa kominowa ("**Stara Ustawa Kominowa**") ma zastosowanie do szerokiego katalogu podmiotów prawnych, w tym do spółek, w których ponad połowa kapitału zakładowego należy do Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego oraz do spółek zależnych od powyższych spółek.

W myśl Nowej Ustawy Kominowej, Stara Ustawa Kominowa ma wciąż obowiązywać, ale ograniczenia w niej przewidziane mają stosować się tylko do podmiotów innych niż spółki handlowe. Nowa Ustawa Kominowa ma natomiast kompleksowo regulować kwestie wynagrodzeń członków zarządów oraz rad nadzorczych spółek z o.o. oraz spółek akcyjnych, w których Skarb Państwa lub samorząd terytorialny ma jakkolwiek (a nie jak dotychczas, ponad 50%) udział kapitałowy oraz spółek zależnych tych spółek.

Głównymi celami Nowej Ustawy Kominowej jest: (1) odejście od dzisiejszego sztywnego ustalenia maksymalnego poziomu wynagrodzeń dla członków organów, poprzez dostosowanie wysokości limitów wysokości wynagrodzeń do skali działalności spółek; oraz (2) zastąpienie obecnie funkcjonującego kontrowersyjnego mechanizmu pozwalającego na niestosowanie ograniczeń w zakresie wysokości wynagrodzeń i innych świadczeń (takich jak odprawy) członków zarządów, bardziej racjonalnym i transparentnym mechanizmem.

Procedura wdrożenia zasad w spółkach

Nowa Ustawa Kominowa nie przewiduje absolutnego wymogu stosowania zasady kształtowania wynagrodzeń we wszystkich spółkach z udziałem Skarbu Państwa. Przewiduje ona jedynie zobowiązanie dla osób wykonujących na zgromadzeniu wspólników/ walnym zgromadzeniu prawa głosu przysługujące Skarbowi

Państwa lub jednostkom samorządu terytorialnego, jak i dla członków rad nadzorczych powołanych z ramienia tych podmiotów, do podejmowania działań mających na celu ukształtowanie zasad wynagradzania w spółce w określony sposób, w szczególności głosowania i oddawania głosu za podjęciem uchwały w sprawie ustalenia zasad wynagradzania członków zarządu oraz rady nadzorczej zgodnie z wymogami określonymi w ustawie ("**Uchwała Wynagrodzeniowa**"). Oznacza to, że być może zasady wynagradzania wynikające z Nowej Ustawy Kominowej uda się przeforsować także w spółkach, w których Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego nie posiadają kontrolnego pakietu udziałów/akcji.

Natomiast za przyjęcie i stosowanie powyższych zasad wynagradzania także w spółkach zależnych spółek z udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których uda się przyjąć Uchwałę Wynagrodzeniową, mają odpowiadać członkowie zarządu spółki dominującej. W przeciwnym wypadku nie nabędą oni prawa do premii rocznej.

Nowe regulacje nowelizują też Kodeks Spółek Handlowych poprzez wprowadzenie uprawnienia dla zgromadzeń wspólników spółek z o.o. oraz modyfikację uprawnienia walnych zgromadzeń spółek akcyjnych, do przyjmowania uchwał w sprawie wysokości i zasad wynagradzania członków organów także w spółkach bez udziału Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

Limity stałych wynagrodzeń

Wynagrodzenie członków zarządu będzie się obligatoryjnie składać z dwóch części – części stałej i części zmiennej (premii). Tak jak dotychczas, podstawą ustalania limitów stałego wynagrodzenia ma być wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS ("Podstawa Wymiaru"). Podstawa Wymiaru obowiązująca w 2016 r. to 4.280,39 PLN.

Przyjęto pięć różnych widełek określających minimalne i maksymalne poziomy stałego wynagrodzenia, wyrażone w wielokrotności Podstawy Wymiaru, w ramach których uprawnione organy mają prawo ustalić wynagrodzenie członka zarządu. Stosowanie poszczególnych widełek w stosunku do członków zarządu w danej spółce ma być – co do zasady – uzależnione od spełnienia przez tę spółkę (lub całą grupę, w przypadku przedsiębiorców dominujących sporządzających skonsolidowane sprawozdania finansowe), co najmniej dwóch z trzech przesłanek w okresie ostatnich dwóch lat obrotowych, powiązanych z następującymi kryteriami:

- średnioroczne zatrudnienie
- roczny obrót netto
- suma aktywów.

Przykładowo najwyższe widełki przewidujące minimalne poziom wynagrodzenia w wysokości siedmiokrotności i maksymalny poziom w wysokości piętnastokrotności Podstawy Wymiaru (obecnie, zgodnie ze Starą Ustawą Kominową, najwyższy limit wynosi sześciokrotność Podstawy Wymiaru), będą mogły być stosowane w spółkach, które spełniły co najmniej dwie z trzech następujących przesłanek: zatrudniały średniorocznie co najmniej 1251 pracowników, osiągnęły obroty wyższe niż 250 milionów euro lub miały sumę aktywów o wysokości co najmniej 215 milionów euro.

Zasady przyznawania premii

Część zmienna wynagrodzenia (premija) nie będzie mogła przekraczać 50%, a w największych spółkach oraz spółkach publicznych – 100% wynagrodzenia podstawowego członka zarządu w poprzednim roku obrotowym. Uchwała Wynagrodzeniowa będzie określać mierzalne i obiektywne kryteria realizacji i rozliczania celów zarządczych, od spełnienia których uzależnione ma być przyznanie premii, a katalog przykładowych celów określa sama ustawa, przy czym w przypadku spółek realizujących misję publiczną (tj. spółek, których przedmiot działalności albo cel działania został określony ustawą) lub zadania publiczne (tj. spółek, na które ustawa albo statut nakłada dodatkowe obowiązki w zakresie realizacji celów publicznych, o których mowa w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami), jednym z celów musi być stopień realizacji tej misji lub tych zadań. Umowa z członkiem zarządu może przewidywać też zasady odroczenia części premii na okres do 36 miesięcy, i przyznanie odroczonej

części pod warunkiem wystąpienia (czy też niewystąpienia) określonych zdarzeń związanych z celami zarządczymi.

Ograniczenia odnośnie do innych świadczeń

Uchwała Wynagrodzeniowa może ponadto przyznawać inne świadczenia, w szczególności odprawę (do której prawo może przysługiwać jednak tylko pod warunkiem pełnienia funkcji przez co najmniej 12 miesięcy i która ma być nie wyższa niż trzykrotność części stałej wynagrodzenia) oraz odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji (nie wyższe niż 100% wynagrodzenia oraz na maksymalny okres 6 miesięcy).

Nowa Ustawa Kominowa nie zawiera natomiast zamkniętego katalogu dodatkowych świadczeń, które mogą być przyznane członkom organów spółek, co jest bardzo pożądaną zmianą w stosunku do obecnych, sztywnych ograniczeń.

Jednolity model zatrudniania członków zarządu

Zgodnie z projektem Nowej Ustawy Kominowej, Uchwała Wynagrodzeniowa ma również określać, że członkowie zarządów mogą być zatrudnieni wyłącznie na podstawie cywilnoprawnej umowy o świadczenie usług zarządzania zawartej na czas pełnienia funkcji, z możliwością jej wcześniejszego wypowiedzenia (za maksymalnym trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia), a nie np. umowy o pracę. Uchwała ta ma ponadto wykluczać możliwość pobierania przez członków zarządu spółek z udziałem Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego dodatkowego wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych od powyższych spółek.

Wynagrodzenie członków rady nadzorczej

Uchwała Wynagrodzeniowa ma również określać wysokość wynagrodzenia członków rady nadzorczej. Jego wysokość nie może przekraczać limitów będących iloczynem Podstawy Wymiaru oraz różnych mnożników przyjętych dla spółek o określonej skali działalności. Przykładowo dla najmniejszych spółek wartość mnożnika ma wynosić 0,5, natomiast dla największych – 2,75.

Możliwość niestosowania ograniczeń w wysokości wynagrodzeń

Dzisiaj, aby nie stosować ograniczeń wynikających ze Starej Ustawy Kominowej, wystarczy z członkiem zarządu zawrzeć umowę o świadczenie usług zarządzania w

ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, pod warunkiem posiadania przez takiego menedżera polisy D&O (uzasadnienie takiego mechanizmu było niejasne). Ta możliwość nie będzie dłużej dostępna.

Projekt Nowej Ustawy Kominowej przewiduje jednak możliwość odstąpienia w Uchwale Wynagrodzeniowej od rygorów określonych w ustawie, jeżeli przemawiają za tym wyjątkowe okoliczności dotyczące spółki albo rynku, na którym ona działa, pod warunkiem opublikowania uzasadnienia tej decyzji w Biuletynie Informacji Publicznej. Projekt przewiduje przykładowy (otwarty) katalog takich okoliczności i jest to np. realizowanie programów inwestycyjnych znacząco przekraczających wartość aktywów trwałych spółki, a także funkcjonowanie spółki krócej niż przez rok. W przypadku spółek publicznych, odstąpienie od tych rygorów będzie wymagało uprzedniego porównania rozważanego wynagrodzenia z wynagrodzeniem członków zarządu w spółkach o podobnej skali lub przedmiocie działalności.

Natomiast dla podmiotów zarządzających głównie aktywami innych podmiotów, brana ma być pod uwagę wyłącznie suma aktywów bilansu, z uwzględnieniem aktywów powierzonych im w zarządzaniu. W konsekwencji spółki te będą mogły wynagradzać swoich członków zarządu na stosunkowo wysokim poziomie, jeśli będzie to uzasadnione skalą prowadzonej aktywności w zakresie zarządzania aktywami, nawet jeśli suma ich własnych aktywów, obroty i średnioroczne zatrudnienie, kwalifikowałyby tę spółkę do znacznie niższych widełek.

Przepisy przejściowe

Ustawa przewiduje okres przejściowy na dostosowanie się spółek do wymogów z niej wynikających – te nowe zasady powinny zostać wdrożone nie później niż z chwilą odbycia zgromadzeń wspólników/ walnych zgromadzeń spółek zatwierdzających sprawozdanie finansowe za rok 2016. Jednocześnie do umów zarządzania zawartych w ramach działalności gospodarczej członka zarządu zawartych przed wejściem w życie Nowej Ustawy Kominowej, stosować się będzie obecne przepisy. Oznacza to w praktyce, że te umowy w dalszym ciągu nie będą podlegały żadnym ograniczeniom (dzisiaj do tych umów ograniczenia Starej Ustawy Kominowej nie mają bowiem zastosowania). Umowy (w szczególności umowy o pracę) pozostałych menedżerów będą musiały zostać zastąpione przez umowy zgodne z nowymi zasadami.

Komentarz

Projektowane zmiany spełniają większość podnoszonych od wielu lat postulatów środowisk eksperckich i biznesowych. Uelastycznienie zasad kształtowania wynagrodzeń członków organów spółek poprzez dostosowanie limitów wynagrodzeń do skali i rodzaju działalności danej spółki, pozwoli na kształtowanie poziomu tych wynagrodzeń w spółkach większych niż spółki z sektora ŚMP na poziomie bliższym rynkowym standardom niż obecne regulacje, bez stosowania dodatkowych kontrowersyjnych mechanizmów, jak funkcjonujące obecnie. Jednocześnie przyjęcie nowych transparentnych i racjonalnych zasad, pozwalających na niestosowanie tych limitów (takich jak odnoszenie się do benchmarku w innych podobnych spółkach publicznych), może potencjalnie umożliwić kształtowanie wynagrodzeń członków zarządu spółek o strategicznym dla kraju znaczeniu na w pełni rynkowych warunkach. Zastrzeżenia niektórych środowisk biznesowych budzi natomiast uzależnienie premii od poziomu realizacji zadań publicznych także w spółkach, w których obok Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, udziałowcami są podmioty prywatne (np. giełdowe spółki z sektora energetycznego). Dość kontrowersyjne jest też objęcie nową regulacją spółek nawet z symbolicznym udziałem Skarbu Państwa (jakkolwiek nowe zasady nie będą w nich obowiązywać, jeśli nie dojdzie do przyjęcia w nich Uchwały Wynagrodzeniowej).

Clifford Chance

Kontakt

Agnieszka Janicka

Partner

T: +48 22 627 11 77

E: agnieszka.janicka@cliffordchance.com

Tomasz Derda

Counsel

T: +48 22 627 11 77

E: tomasz.derda@cliffordchance.com

Grzegorz Nowaczek

Senior Associate

T: +48 22 627 11 77

E: grzegorz.nowaczek@cliffordchance.com

Tomasz Mittlener

Junior Associate

T: +48 22 627 11 77

E: tomasz.mittlener@cliffordchance.com

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich aspektów przedstawianych zagadnień i nie stanowi porady prawnej ani porady innego rodzaju.

www.cliffordchance.com

Norway House, ul. Lwowska 19, 00-660 Warsaw, Poland

© Clifford Chance 2016

Clifford Chance, Janicka, Krużewski, Namiotkiewicz i wspólnicy spółka komandytowa

Abu Dhabi ■ Amsterdam ■ Bangkok ■ Barcelona ■ Beijing ■ Brussels ■ Bucharest ■ Casablanca ■ Doha ■ Dubai ■ Düsseldorf ■ Frankfurt ■ Hong Kong ■ Istanbul ■ Jakarta* ■ London ■ Luxembourg ■ Madrid ■ Milan ■ Moscow ■ Munich ■ New York ■ Paris ■ Perth ■ Prague ■ Riyadh ■ Rome ■ São Paulo ■ Seoul ■ Shanghai ■ Singapore ■ Sydney ■ Tokyo ■ Warsaw ■ Washington, D.C.

*Linda Widyati & Partners in association with Clifford Chance.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.